

I dagens bibeltekster møter vi fenomenet prøvelser. Prøvelser er situasjoner som setter troen på prøve. De kan komme i en mengde varianter, og oppleves forskjellig fra person til person. En viktig lærdom fra de to eksemplene vi møter i dagens tekster er at i prøvelsene kan vi oppleve det som at Gud er borte, men i virkeligheten er Gud nær. Det siste ser vi gjerne lettere når vi kommer ut av prøvelsene.

Nå har dere sikkert gått videre, men i møte med disse bibeltekstene kom jeg til å tenke tilbake på OL som var tidenes beste, sett med norske øyne. Med i bagasjen ble det mange medaljer for våre idrettshelter. Igjen var vi best. Fra godstolen foran TV-en er det lett å la seg rive med, vi heier og oppmuntrer, men vi var jo ikke med der det ble kjempet om medalje. Da er det ganske annerledes å gå ute i langrennssporet eller på skøytearenaen og kjenne blodsmaken i halsen og melkesyra som gjør kroppen stiv og uvillig. For hver vinner var det noen som var så nær, så nær. Noen så målet nærme seg, men ble forbiløpt i spurten, eller falt i det avgjørende øyeblikket. Noen fikk også medalje, kanskje etter flere nederlag og hard kamp.

Så tenker jeg at av og til kan livet fortone seg som et OL ute i langrennssporet eller på skøyter. Livet er et stort prosjekt. Det gir framgang og mye glede, og det krever innsats. Det koster av og til blodslit og utmattelse. Det gir fall når en minst er forberedt på det. Iblant kan det også gi seire, og da føles det godt å leve.

Dagens bibeltekster er litt i samme løypa. En kvinne fra sør i Libanon, Kanaan het det den gang, har et tungt livsløp bak seg. Ingenting er tyngre enn å se sitt barn ha det vondt. Dattera var plaget av en ond ånd. Datteras mor søkte altså hjelp hos Jesus, ropte og ropte, og det var som om Jesus ikke brydde seg. Han svarte med taushet. En lukket dør, en veldig kamp for å nå gjennom. Kyrie eleison, Herre, miskunne deg over meg.

Jesus fulgte sitt messianske program. Slik så det ut, gjengitt med ord fra Jesus selv: «Jeg er ikke sendt til andre enn de bortkomne sauene i Israels hus.» Hedningenes tur kom først etter hans død og oppstandelse. Derfor avvisende ord om å ta brødet fra barna og gi det til hundene. Kvinnen var en ikke-jøde.

Så møtte vi også patriarken Jakob i teksten fra Første Mosebok, barnebarn til selveste Abraham. Også han var i nød. Også han kjempet med Gud, her gjengitt som en fysisk kamp i nattemørket. Han stod ved en grenseelv. Elva var trukket opp som en grense mellom et før og et siden. Jakob var livredd. Han skulle møte sin bror og be om forsoning. Det var Jakob som hadde lurt og bedratt sin bror. Ville broren tilgi? Det kostet overvinnelse å gå til dette skrittet å be om tilgivelse. Nå var det natt.

Det er mange som med Jakob har opplevd at mørket kommer sigende i livskriser. Alene i mørkeste skogen. Det er utrygt og nifst. Man kan ikke se, man bare skimter skygger. Jakob hadde ett fokus. Allerede den gangen han stjal velsignelsen fra broren Esau var han redd for å bli forbannet i stedet for velsignet. Kunne han bare bli velsignet av Gud på riktig måte. Du verden for en kamp han kjempet denne natta i mørket. «Jeg slipper

deg ikke uten at du velsigner meg,» var hans eneste tanke og klare melding. Han ble merket for livet med ei hofte som ble slått ut av ledd.

Noen ganger kan Gud vise seg fra nattsiden da vi ikke ser ham, men vi aner konturene uten å forstå. Livet gir seire og nederlag. Det blir dager med god gli og godt skiføre. Det blir fall i bakken og tungt å reise seg opp.

Hvor er Gud når mørket kommer sigende? Hvor er Gud når hofta slås av ledd, og når man med Jakob må gå halt gjennom livet? Hvor er Gud når du kjemper som hardest? Er det Jesus du roper på, som kvinnen fra Kanaan, Kyrie eleison, Herre miskunne deg – er det Gud du sloss med? Noen står i en indre kamp i årevis. Gud, hvor er du? Er det tomt på den andre siden av mine bønner?

Jeg tenkte på: hvorfor er disse kamp-fortellingen med i Bibelen? Jo, jeg tror de gir et budskap vi trenger å høre også i vår tid. Det handler om hvordan livet faktisk er. Det handler om smerten ved å leve med omsorg for sitt barn og frykten en kan kjenne ved å søke forsoning med sin bror. Det handler om deg og meg, og det vi måtte ha å streve med. Det blir et ydmykt rop om hjelp til han som er den ene sterke, og vi legger våre liv inn i gudstjenestens Kyrie-rop.

Så ser vi at Gud lønner utholdenhet i bønn, og vi hørte fra teksten i Jakobs brev: «Se det bare som en glede, søsken, når dere møter alle slags prøvelser. For dere vet at når troen blir prøvet, skaper det utholdenhet. Men utholdenheten må føre til fullkommen gjerning, så dere kan være fullkomne og hele, uten noen mangel.» Jak 1,2-4.

Kvinnen fra Kanaan ble til slutt bønnhørt. Ikke bare det. Hun ble berømmet for sin tro.

Disse tekstene forteller oss at det er ikke tomt i enden av våre bønner. Gud er ikke borte selv om natta er mørk og det er nifst og skummelt og du står ved ei grenseelv i livet. Men tar du kampen? Sier du som Jakob: «Jeg slipper deg ikke uten at du velsigner meg»? Har du den samme lengsel etter å oppleve Guds velsignelse i livet? Har du det samme pågangsmotet som kvinnen fra Kanaan?

Det ser noen ganger ut til at Gud setter den som søker ham på prøve. Han blir liksom usynlig og borte. Noen opplever å lete og søke, og nesten forgå av lengsel i årevis for å få kontakt – for å oppleve at Gud er nær, og oppleve nåde og kjærlighet, omsorg. Jesus sa til folk som kjente på dette: «Den som ber, han får, og den som leter, han finner, og den som banker på, blir det lukket opp for.» Matt 7,8. Fortellingene om kvinnen fra Kanaan og Jakobs kamp viser at Gud lar seg finne for den som ikke gir opp.

Hos profeten Hosea står det om patriarken Jakob: «I mors liv holdt han sin bror i hælen, i sin manndom kjempet han med Gud, han stridde med engelen og vant. Han gråt og bad om nåde.» Hosea 12,3-4. Vi ser at Jakob vant ved hjelp av gråt og bønn om nåde. Her ser vi en kamp som kommer nær inn på livet.

Det er i møte med det hellige mennesker avkles. Man kjenner gjerne manglende hellighet i eget liv. Man kjenner på synd og avmakt i møte med den ene rettferdige. Den kanaaneiske kvinnen kastet seg ned for Jesus i ydmykhet. Hennes bønn ble hørt.

Jakob søkte forsoning med sin bror. Det er ikke den letteste veien å gå, men det er den rette veien. Det står skrevet: «Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde,» 1Pet 5,5.

Da morgenen kom og Jakob løftet blikket, så han Esau, sin bror komme sammen med 400 mann imot seg. Tydelig livredd stod Jakob, det vil si han bøyde seg sju ganger til jorden for sin bror i ydmykhet. Han visste ikke hva som ville skje i dette møtet. Han hadde ikke sett sin bror siden han lurte til seg førstefødselsretten. Jakob stod der sårbar og redd sammen med hele sin familie.

Så står det om dette møtet mellom brødrene. «Men Esau sprang imot ham og slo armene om ham, kastet seg om halsen på ham og kysset ham. Og de gråt.» 1Mos 33,4. Det ble et uforglemmelig møte. Jakob fikk be både Gud og sin bror om nåde. Jakob var riktig nok merket av kampen med Gud. Han måtte gå halt gjennom livet. Men han bar med seg Guds uendelig verdifulle velsignelse. Han hadde vunnet vennskap med sin bror – alt gjennom en fast besluttet omhet, ydmykhet og tårer.

Jakob stod ved ei grenseelv i livet sitt, og våget å gå over i møte med Gud og i møte med sin bror. Han fikk inngå som en av mange brikker i Guds frelsesplan. Israels sønner ble Israels tolv stammer.

I dette Israelfolket skulle Gud en dag la sin sønn bli født. Jesus skulle vokse opp og gjøre sin gjerning. Han skulle dø som en stedfortredende soning for folkets synder, ja for all verdens synd. Denne soningsdøden gjelder for oss i ettertid når vi gjennom dåpen og troen tilhører Jesus. Denne soningsdøden fikk også tilbakevirkende kraft for alle som hadde del i løftene gjennom troen, like fra Abraham, Isak og Jakob. Jesus kom for å skape og legge grunnlaget for at det kunne bli en forsoning mellom Gud og mennesker.

Denne forsoningen tar vi imot i dåpen. Dåpens vann blir da som for Jakob, grenseelva mellom livet før og livet etter. Gud setter oss inn i et spor vi skal følge. Det er en vei som Jesus selv kaller smal. Det er ei skiløype som går oppoverbakke og nedoverbakke. Den går til dels også i uoversiktlig terreng. Men den fører i mål. Vi går fra dåpens vann inn i forsoningens landskap. Når vi, som Jakob, løfter blikket mot soloppgangen og ser mennesker komme mot oss, da er det mennesker vi skal leve i fred og forsoning med som møter oss.

Gudstjenesten er forsoningens sentrale sted i våre liv. Her møter vi Gud med syndsbejennelse, og som kvinnene fra Kanaan – med Kyrie eleison, bønn om miskunn og nåde, og derfra med lovsang og takk. Her møter Gud oss i Jesus Kristus med evangeliet, med nåde og trøst, men også med den formaning og rettledning som Guds ord gir. Noen ganger kan han røre oss til tårer. Noen ganger koster troen kamp. I dag minnes vi om at vårt kall er å holde fast og ikke gi opp. Så vil Gud velsigne deg og bruke deg i forsoningens tjeneste.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.